

KULTUREN

Kv Föreningen 2, Lund

fornlämning nr 73:1,
Lunds stad, Lunds kommun, Skåne
Arkeologisk schaktövervakning 2015

KULTURMILJÖRAPPORT 2015:26

KRISTER KÅM TAYANIN

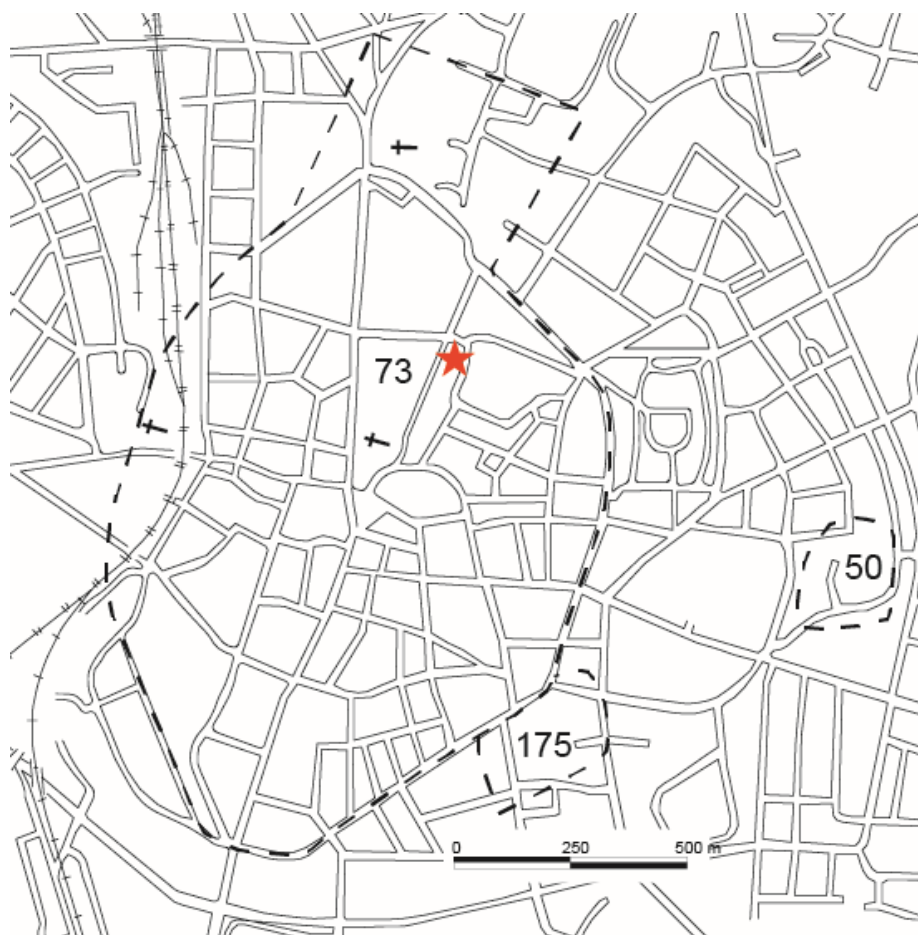
KULTURHISTORISKA FÖRENINGEN FÖR SÖDRA SVERIGE

Innehåll

Inledning	3
Fornlämningsmiljö	3
Genomförande och resultat	3
Sammanfattning	4
Administrativa och tekniska uppgifter	5
Referenser	6
Bilagor	6

Figur 1. Lunds medeltida stad, fornlämning 73:1, med platsen för undersökningen markerad med en röd stjärna.

Inledning

I anknnytning till renovering av ett plank på fastighet Föreningen 2, genomfördes en schaktningsövervakning enligt Länsstyrelsens beslut (lst.dnr: 431-26158-2015). Området är centralt beläget inom Lunds medeltida stad, fornlämning Lund 73:1.

Fornlämningensmiljö

Kvarterets form har inte ändrats mycket sedan 1600-talet. Gatorna som begränsar har alla medeltida anor och tidigare fanns det även en tydlig begränsning mot söder i form av Biskopsgatan som togs bort i samband med anläggandet av Tegnérplatsen år 1853 (Bevaringskommittén 1983 s 51). Under medeltiden dominerades området av Sankt Pauls kyrka och kyrkogård beläget i området mellan Akademiska Föreningen och Tomegapsgatan (Blomqvist 1951 s 209). Vid utbyggnaden av Akademiska Föreningen år 1909 påträffades omkring 265 gravar. Det finns även andra obekräftade uppgifter om gravfynd från den norra delen av kv Föreningen (Andrén 1980 s 65). Då en oljetank grävdes ner år 1947 påträffades 3 skelett och en bred nedgrävning som sträckte sig i östvästlig riktning. Det kan röra sig om en grop efter plundring av kyrkans grundmurar. Det

skulle i så fall innebära att kyrkans södra grundmur legat här och att de tre skeletten som påträffades legat inne i kyrkan (Blomqvist 1947). Sankt Pauls kyrka omnämns första gången i de skriftliga källorna år 1285, men kyrkan uppfördes troligen under 1100-talet (Blomqvist 1951 s 209). Efter reformationen år 1536 övergick det kyrkliga ägandet till kronan och de flesta kyrkorna revs, och så troligen även Sankt Pauls kyrka. Under 1600-talet omtalas området som Johan Becks hage, utan att kyrkogården omnämns, vilket visar att den äldre funktionen försvunnit ur det allmänna medvetandet (Andrén 1984).

Kv Föreningen 2 byggdes år 1827 och fick en vinkelbyggnad år 1891. Huset köptes år 1855 av svarvaren Landgren. Hans hustru idkade handel i ett av rummen, och idag rymmer fastigheten Kulturens Hökeri.

Figur 2. Hörnet Sankt Annegatan och Tomegapsgatan, sett från norr. På vänster sida vid förbudsskylten syns planket som ersatts. Fotografi från år 1982 ur Bevaringskommittén 1883 s 53.

Genomförande och resultat

I samband med renovering av ett befintligt plank på kv Föreningen 2, genomfördes en schaktningsövervakning över de fyra plintar som skulle grävas ner. Det förra plankets stolpar var placerade i marken med två olika tekniker, vilket antyder att planket varit renoverat i olika omgångar. I schakt A hade stolpen varit förankrad med en stolpsko, sedan gjöts det med betong. I schakt B och D var stolparna satta direkt i en nedgrävning varefter betong gjöts i hålet, alltså utan stolpsko. I schakt C syntes inga tecken på tidigare stolpar, vilket dock inte betyder att där inte funnits någon. De hål som grävdes eller blev till efter att de tidigare betongklumparna tagits bort var mellan 0,25-0,35 m breda samt ca 0,60 m djupa (bilaga 1 figur 4). Inga sektioner dokumenterades i något av schakten. Moränen nåddes aldrig, men bör enligt tidigare arkeologiska iakttagelser ligga på ca 1,30 m djup (Pm Sankt Annegatan 2, Kulturens LA-arkiv).

I schakt A grävdes inget nytt hål till stolpen, då det gick att lyfta ur stolpskon med betong. Det gjordes med minimal grävning runt stolpskon. Resultatet visade att stolpen grävts ner i ett kulturlager som bestod av, en brungrå blandning av lera och grovkornig sand, som var lucker och innehöll stor andel småsten, murbruk och sentida tegel. Kulturlagret innehöll även sentida blått glas, stenkol samt sentida keramik. Över detta lager låg ett ca 0,2 m tjockt lager byggsand.

I schakt B samt D grävdes inga hål, därför gick det inte att dokumentera vilken sorts lager där fanns. Det gick att sätta den nya stolpen, i den gamla stolpens hål i betongklumpen, som förankrat den. Samma sak gällde i schakt D, där satt dock stolpen kvar. Stolpen var så murken att den gick att smula sönder.

I schakt C grävdes det enda nya stolphålet (0,26x0,26 m, samt 0,6m djupt). Det gjordes med en stor handdriven borrh. I botten av hålet syntes samma lager som i botten av schakt A. I plan syntes ett bärlager för tegelplattor, som bestod av gul sand och gråvit stenmjöl.

Det utjämningslager som påträffades i schakt A och C, lades troligen ut i samband med att marken bereddes för byggnation år 1827 (Bevaringskommittén 1983). Det rör sig förmodligen om ett äldre raseringslager med tegel och murbruk som fyllt frischaktet till huset.

Sammanfattning

I samband med renovering av ett befintligt plank på kv Föreningen 2, genomfördes en schaktningsövervakning över de fyra plintar som skulle grävas ner. Ett minimalt ingrepp gjordes och ett lika minimalt arkeologiskt material påträffades. Det kulturlager av arkeologiskt intresse som påträffades hörde med största sannolikhet till uppförandet av fastigheten och dateras då till 1827.

Administrativa och tekniska uppgifter

Länsstyrelsens beslut, dnr	431-26158-2015	Fornlämning nr/art	RAÄ 73:1
Socken/stad	Lund	Socken-/Stadsnr	1298
Landskap	Skåne	Län	Skåne
Kommun	Lund	Trakt/kvarter/fastighet	Kv Föreningen 2
Typ av exploatering	Grävning för plintar		
Uppdragsgivare	Kulturen i Lund		
Typ av undersökning	FU		
Ansvarig institution	Kulturen		
Fältarbetsledare	Krister Käm Tayanin		
Övrig personal			
Fältarbetstid	15/11/25		
Fälttid			
Arkeolog	1 h		
Maskin	-		
Undersökningens omfattning			
Yta	0,66 m ²		
Kubik	0,40 m ³		
Schaktmeter	-		
Kostnad för arkeologi			
Fältarbete	1x750=750 SEK		
Rapport	4x750=3000 SEK		
Analys	-		
Övrigt	-		
Summa:	3750 SEK		
Kostnad övrigt			
Maskiner			
Bodar			
Övrigt			
Summa			
Summa, faktisk	3750 SEK		
Summa, beslutad	Enligt löpande kostnad		
Fyndmaterial (förvaring m.m.)	Inga fynd tillvaratogs		
Arkivmaterial, förvaring	Kulturens LA-arkiv under fastighetsbeteckningen		
Ritningar, dokumentation	1x A3 Planritning i skala 1:20		
Foto	3 st digitala fotografier		
Analyser			
Övriga upplysningar			

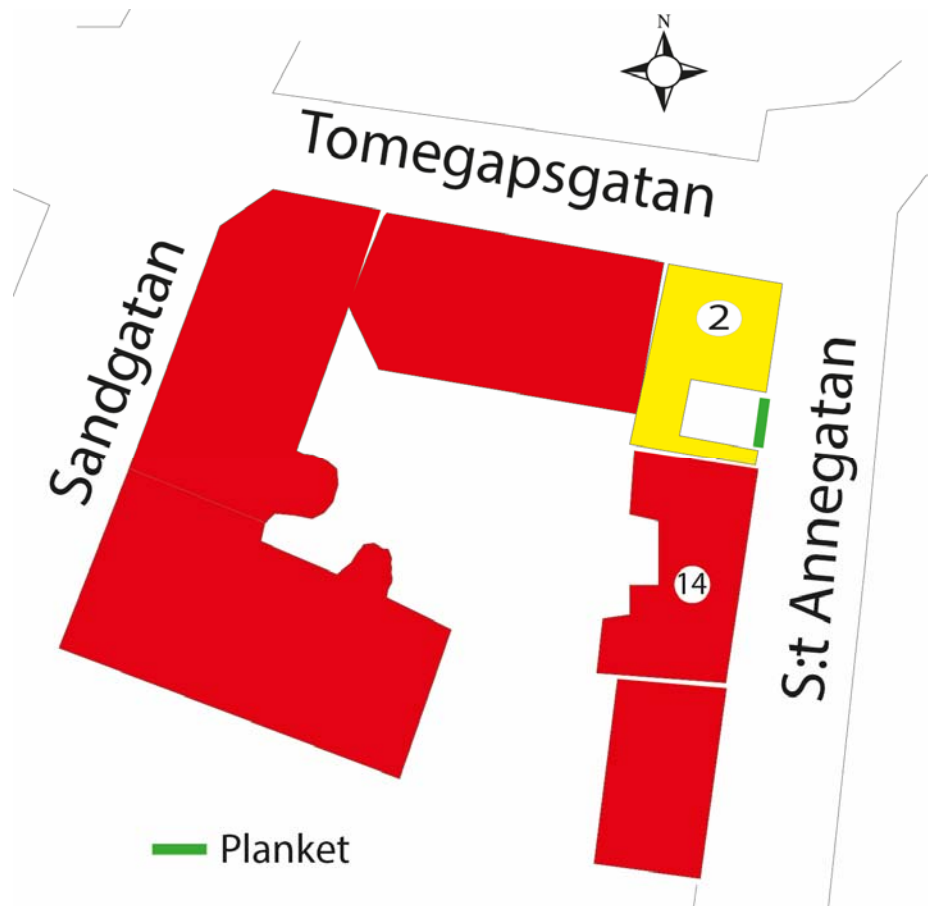

Referenser

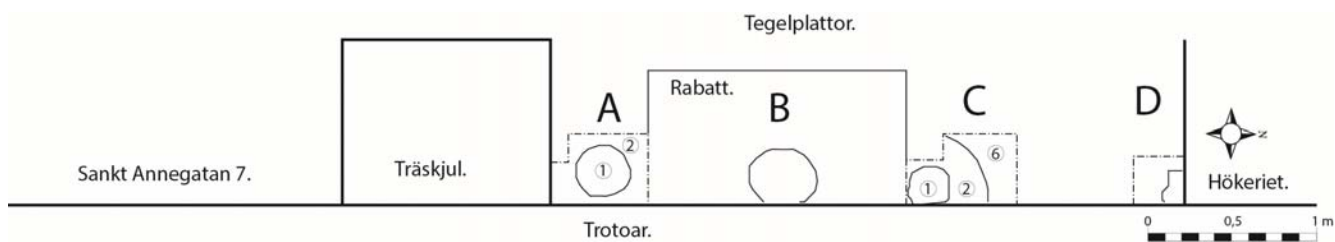
- Andrén, A. 1980. Lund, Riksantikvarieämbetet och Statens Historiska Museer. Rapport, Medeltidsstaden 26. Göteborg.
- Andrén, A. 1983. Lund, tomtindelning, ägostruktur, sockenbildning. Riksantikvarieämbetet och Statens Historiska Museer. Rapport, Medeltidsstaden 56. Göteborg.
- Bevaringskommittén. 1983. Lunds stadskärna. BVevaringsprogram. Krafts rote. Lund.
- Blomqvist, R. 1947. Kv Föreningen 1, Sandgatan och Tomegapsgatan, Ledningsdragning. Arkivmaterial. Kulturens A-arkiv.
- Blomqvist, R. 1951. Lunds Historia 1. Medeltiden Lund.

Bilagor

1. Bilder och planritning.

Figur 3. Norra delen av kvarter Föreningen, fastighet Föreningen 2 är gulmarkerad, och plankets utsträckning är markerat med grönt.

Figur 4. Planritning, med schakt A-D markerade.

1. Utjämningslager. Brunrå 50/50 blandning av Lera och grovkornig sand. Lagret är luckert, fuktigt och innehåller småsten, sentida tegelfragment, stenkol, sentida keramik.
2. Sentida gul byggsand.
6. Sentida gråvit stensmjöl.

Arkeologiska arkivrapporter från Lund har övergått i serien Kulturmiljörapporter fr.o.m. 2013. I serien Kulturmiljörapporter har utgivits:

2015

- 2015:1 Flyinge 22:49, Lunds kommun. Antikvarisk medverkan 2013-2014. Carita Melchert.
- 2015:2 Kv Botanicum 15, Lunds kommun. Arkeologisk förundersökning 2014. Nicklas Kronroth & Aja Guldåker.
- 2015:3 Kv Fredrik 8, Ystad. Arkeologisk förundersökning 2014. Aja Guldåker.
- 2015:4 Kv Tegnér 1, Lund. Geoteknisk undersökning m. fl. 2014. Aja Guldåker.
- 2015:5 Kv Bävern 1, Trelleborg. Översiktlig förundersökning. 2014. Ivan Balic.
- 2015:6 Utbyggnad av Södra stambanan, sträckan Flackarp – Lund C. Arkeologisk utredning steg 1 2014. Ivan Balic & Johan Wallin.
- 2015:7 Adelgatan. Arkeologisk förundersökning 2013 och 2015. Aja Guldåker.
- 2015:8 Stora Råby 34:16, Stora Råby fornlämning nr 10:1 i Stora Råby socken, Lunds kommun. Arkeologisk förundersökning 2015. Aja Guldåker.
- 2015:9 Kv Sankt Mikael 16, Lund. Arkeologisk förundersökning och geoteknisk undersökning 2014. Aja Guldåker & Ivan Balic.
- 2015:10 Innerstaden 2:1, Stortorget, Lund. Arkeologisk förundersökning 2014. Nicklas Kronroth.
- 2015:11 Trafikplats Gastelyckan – Lund Norra. Arkeologisk utredning 2015. Mattias Karlsson.
- 2015:12 Fjärrvärme m. m. i Lunds kommun, Skåne. Arkeologiska förundersökningar 2010–2011. Aja Guldåker.
- 2015:13 Trädgårdsarkeologisk förundersökning vid Ulefos Hovedgaard i Norge, 2015. Aja Guldåker.
- 2015:14 Kv Sankt Måns 4, Lund. Arkeologisk förundersökning 2015. Aja Guldåker.
- 2015:15 Skegrie 14:11, Skegrie socken, Trelleborgs kommun, Antikvarisk medverkan. Henrik Borg.
- 2015:16 Kv Gråbröder 14, Lund. Arkeologisk förundersökning 2014. Aja Guldåker.
- 2015:17 Kv Trädgården 8, Lund. Arkeologisk förundersökning 2015. Ivan Balic.
- 2015:18 Kv Sankt Mårten 28, Lund. Arkeologisk förundersökning 2015. Johan Wallin.
- 2015:19 Kv Repslagaren 29 Lund. Arkeologisk förundersökning 2014. Ivan Balic.
- 2015:20 Borgeby 23:6, Lomma kommun. Borgeby slott porttornet. Antikvarisk medverkan 2014. Carita Melchert.
- 2015:21 Kv Paradis 51, Lund. Arkeologisk förundersökning 2014. Aja Guldåker.
- 2015:22 Vård- och underhållsplan. Ballingstorpsgården och Per Olsgården. 2015. Carita Melchert och Gunilla Gardelin.
- 2015:23 Glädjen 15, Lund. Antikvarisk medverkan 2012-2015. Carita Melchert.
- 2015:24 Falsterbo 2:22, fornlämning Falsterbo 15:1, Falsterbo socken, Vellinge kommun, Skåne. Kompletterande arkeologisk förundersökning. Ivan Balic och Gertie Ericsson.
- 2015:25 Färgaren 26, Lund. Stäket. Antikvarisk medverkan 2015. Carita Melchert.
- 2015:26 Kv Föreningen 2, Lund. Arkeologisk undersökning i form av schaktövervakning 2015. Krister Kåm Tayanin.

